

عنوان:

ارزیابی تامین کنندگان برون مرزی با تاکید بر شاخص های ریسک با استفاده از فرایند تحلیلی سلسله مراتبی

نویسندگان: عرفان طباحی قصبه^۱، صدیق منصور^۲

چکیده:

رمز موفقیت ماندن در صحنه رقابت، تمرکز بیشتر بر روی فعالیتهای و اهداف اصلی سازمان می باشد. از دهه ۱۹۸۰ میلادی، بسیاری از مدیران سازمانهای بزرگ تصمیم گرفتند فعالیتهایی را که اهمیت استراتژیک چندانی برای سازمان ندارند، به منابع بیرون از سازمان واگذار کنند. این پژوهش فرایند ارزیابی تصمیم گیریهای واردات قطعات ساخته شده به طور کامل یا واردات قطعات جزئی آنها و مونتاژ آنها در داخل کشور را مورد بررسی قرار میدهد. از آنجایی که این نوع تصمیم گیریها با ریسکهای متعدد مواجه است بایستی فرآیندی برای شناسایی این نوع ریسکها و همچنین نحوه مواجهه با آنها مورد توجه قرار گیرد تا حتی امکان اثرات این نوع ریسکها در فرآیند تصمیم گیری کاهش یابد. جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی مدیران، کارشناسان و خبرگان شرکت ایدم تبریز با تجربه کاری بالای ۱۰ سال (۳۰ نفر) است و از آزمون T تک نمونه ای (نرم افزار SPSS) و ماتریس مقایسات زوجی گروهی (نرم افزار Expert Choice) جهت انتخاب شاخصها و معیارهای انتخاب تامین کنندگان برون مرزی استفاده شده است. در این پژوهش ابتدا اهم ریسکهای محیطی و سازمانی موثر بر انتخاب تامین کنندگان برون مرزی شناسایی سپس با در نظرگیری ماهیت چند معیاره بودن مسئله، از روش فرایند تحلیلی سلسله مراتبی (AHP) اهمیت ریسکها جهت ارزیابی تامین کنندگان تحلیل شدند. با توجه به نتایج بدست آمده شاخصهای هزینه و کیفیت از ریسکهای تامین کننده و شاخصهای اقتصادی و سیاسی از ریسکهای محیطی بعنوان مهمترین عوامل انتخاب تامین کننده برون مرزی شرکت ایدم تبریز می باشد. لذا نتایج این پژوهش می تواند به صورت کاربردی برای کلیه سازمانهای مرتبط با تامین کنندگان برون مرزی بکار گرفته شود.

^۱ دانشجوی دکترای مدیریت صنعتی، گروه مدیریت، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

^۲ عضو هیات علمی، گروه مدیریت، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران (نویسنده مسئول) m.sadigh@iaut.ac.ir

کلمات کلیدی: تصمیم‌گیری چند شاخصه، فرآیند تحلیلی سلسله مراتبی، شاخص‌های ریسک،

مقدمه:

رمز موفقیت در دستیابی به این اهداف تمرکز بیشتر بر روی فعالیت‌ها و اهداف اصلی سازمان می‌باشد. لذا در راستای حل این مشکل اساسی بسیاری از مدیران سازمان‌های بزرگ تصمیم گرفتند فعالیت‌هایی را که اهمیت استراتژیک چندانی برای سازمان ندارند به منابع بیرون از سازمان واگذار کنند تا با این اقدام بر مدیریت و به دنبال آن بر روی فعالیت‌هایی در سازمان که بر روی عوامل مذکور تأثیر مستقیم دارند، تمرکز بیشتری داشته باشند و آنها را به نحو مطلوب به انجام رسانند. اما در جریان فرآیند برون سپاری مسائل مختلفی با دامنه وسیعی از اطلاعات مدنظر قرار می‌گیرد مانند انتخاب تأمین‌کنندگان، نوع الگوریتم انتخاب و بسیاری از عوامل دیگر که از جمله دغدغه‌های فکری مدیران می‌باشد. تصمیم‌گیران حوزه برون‌سپاری برون مرزی در هنگام انتخاب تأمین‌کننده سعی می‌نمایند از میان منابع داوطلب (تأمین‌کنندگان برون مرزی) گزینه‌ای را انتخاب کنند که بتواند به بهترین وجه ممکن تمامی نیازهای فرآیند برون‌سپاری شونده را به بهینه‌ترین حالت تأمین نمایند. (رزمی، جعفر و همکاران، ۱۳۸۷)

انتقال عملیات تولیدی یا خدماتی یک شرکت به شرکتی که در خارج از کشور قرار دارد منجر به ایجاد شبکه پیچیده‌ای می‌شود که نتیجه‌اش می‌تواند ریسک بیشتر باشد به خصوص ریسک‌هایی که در زنجیره تأمین وجود دارد. این ریسک‌ها می‌تواند دربردارنده کیفیت ضعیف تولیدات یا انجام خدمت، قابلیت اطمینان کمتر، اختلال در عرضه، مشکلات تدارکاتی، بلایای طبیعی و مشکلات ارتباطی باشد. به عبارت دیگر باید مزایای انتقال فعالیت‌ها به خارج از کشور آنقدر زیاد باشد که بتواند ریسک‌های مزبور را جبران کند تا این نوع فعالیت مقرون به صرفه باشد (شوئتر و همکاران، ۲۰۰۸).

پیش از اتخاذ یک تصمیم مهم، لازم است ریسک‌های مرتبط با آن شناسایی شده و برنامه‌های مناسبی برای کاهش آن و یا حذف اثرات نامطلوب آن اتخاذ شود. یکی از این نوع تصمیم‌گیری‌ها که با ریسک‌های متعددی